Страховой Микрофильм
Контрольный экземпляр
Ингуш 1-5 ~ 1-74 ( ) 1-VI
213-12
214

КЕРДА ШУ ИРАЗЕ ХИЛДА ШУН!

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СерДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера деза ★ КХАЬРА, 1 ЯНВАРЬ, 1986 ШУ. ★ № 1 (7192). ★ Мах 3 кеп.

СОВЕТСКИ ХАЛКЪАГА ДАЬ КЕРДАЧА ШЕРА КХАЙКАРАЛ

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРА М. С. ГОРБАЧЕВА СОВЕТСКИ ТЕЛЕВИДЕНЕ ГІОЛЛА ДАЬ КЪАМАЬЛ

Деза новкъостий!

Массехк минут яьлча Кремла куранташа хоам бергба Керда шу ДІадоладалорах. Уж массаза а дог тохадолийташ йолаеч минуташ я. Гаьнна хьалхагІа денз хьадоагІаш да-кх из, шоай керда догдоахийла наха хьатІадоагІача хІара шераца ювзаш, ДІадодача шера итогаш уйлашка еш. Цу дийнахьа керда шу даькъала дувш вай воай гергарчен кхоачарчен наьха, доттагІий а новкъостий а, ловцаш доак царна вахаре дика мел дар хилар ловш.

Долла хІама къахьегамах хьахинарг лоархІаш Іаьдал да. ХІаьта вахаре из ишттта долаш а да. Шо рабза хургда мотт сона ДІадодаш дола 1985 шу вай дегашка тІатеІІа кхаьнйга, хьатІайоагІача хана догдоахийла а доккхий хІаманах карагІдувла лаьрхІа уйла а йола шу санна дусарга аьлча.

Вайна массанена а дика лагаоагІа, шу доладенначу юххье халкъа боахамё вайна мел халонаш духьала эттаяр. Ерригача парте, дерригача халкъа Іалаьмате чІоагІа къахьега дийзар гІулакхаш тоаяр а бІарчча хьанйцача экономике во доаначу толамашца шу чакхдакхар а духьа. Вай даькха шу — из да яІаш дага а дувлаш дикагІдолуча, нийсо йолашагІа, духовни кхоачамех дизза дойча вахара, цун социалистически хьисапийн принципийн духьа вай мел даьр.

ДІадода шу вай дукха хІаваш Іомадаь, хьинда йола ха снхьеш санна хетийтача событеех диза шу дар вайна. Доккхий гІулакхаш ДІадоладир вай, хьинарг, дегаш айденна доладир. Тахан шаьргІа бІаргагІу вайна воай таронаш, бе боагІача тайпара мах бу вай воашта карагІдаьнначу а дІахо де лерхІарий а. Биззача боараме пайда эна безам ба вай социалистически строя йоккхеча потенциалах. Деш дола къамаьл дикача общественни эргалоний а вахара ерриг оагІош — экономика, культура, социальни сфера из яле а — эргабоахаш тоаяр наьхьагІа лерргІа, бІубенна дІахьалхашкахьа ахара а хьакъеъва да.

ЦхьабакъДа, деза новкъостий, Коммунистически парте Центральни Комитета апрельски Пленумо белгалбаь никъ ДІаболабаь мара даьс вай. Аз-м эргдар: кхы а чІоагІарІа тІатаІаш, хьинар ца кходеш хулгга, шиий ха яькхха мелдьнна хІама, къьнгара уйлаш, оамалашта юкъеяьхха, цхьабакъда, тахан пайдана йойца схемаш полходанш кхера ца луш ДІайоахилга вайгара ДІадехаш бола сийлахьа болх бе, доккхий хуьцамаш де доллалуш мара даш. ХІанз вайна къьстта хиланза даргдоацаш да доккха общественни хьинар, творчески къахьегам, кхоачамбоацараша машар ца хулга, хано хьакхоллаш дола керда, хьалхалатташ мел дар хьадда хьаллоацилга.

Социализм — цунах латт цун маІан а — халкъо хьаеши халкъа еши я. Адамий дийнача творчествах латт цун из бухбувла хьаст. Духхьал цу позицешкара лоархІ Коммунистически парте вай дерригача гІулакхаш ДІадоладераш. Парте Центральни Комитетан Советски правительствонен холу ух тІехьарча хана чакхдакха экономически политически гІулакхаш дерригача халкъо хьинаре хьаллоацаш хилар. Вай лаккха мах бу ишттта уж хьаллашара, кхетаду, цо дуккхача хІамашта декхарийла велга, вай дахаш йола общество эргаьккха тоаярга бодача наьхьагІа ДІахо а бІубенна ДІахьалхашкахьа ахара дог урауватта ду цо.

ХьатІадоагІача 1986 шеро керда шийттаагІа пятилетка хьаелл. Цунна дувз вай мохк социально-экономически дегІабар сихдара даькъера дукхха вахара лоархІаме декхараш кхоачашделга.

Шера керттера политически событи — гуррйола ленински парте XXVII съезд. ХІанз дерригача халкъо дувш латт съезда хьалхара документаш. Собранешкеи Центральни Комитетага кхуьйтача письмош тІеи советски наха духхьала, гуччахьа, дас санна дувш мехка гІулакхех, вайна новкъарле еш доллуча, вай де дезача хІамаех, ДІаболабаь никъ чІоагІеи хьинарен ДІабахьара тІахьех. Шоай йолла цІераш йоах вай тахан хІамай: толамий — толамаш, кхоачамбоацарий — кхоачамбоацараш, гІалатий — гІалаташ. Цунах латт курала-сонтаЯан даьчох кхоачамбаран тешшаме дарба дергдола молхха, барт тайнача творчески хьалашка кердача толамашка, кердача карагІдувларашка, вахара кердача дикалга, социально - экономически духовнии дегІаахара кердача лакхалеташка ахара нийса ницъ.

ДІадахача шера белгалдаьккхар вай фашизм эпа а яь Сийлахь-йоккха Котало яькхха 40 шу дизар. Сийлахьча тІема шераШка вай халкъа карагІдийнна гІулакхаш вай сакхетам чу даьха Іаш, уж дах вай дегашка, цу халача хана нхача воний балано дехкарийла ду вай дунен тІа кхы цІакхха а — цІакхха а кердача хатар ца хилийтар духьа долла хІама де. Коммунистически парте Центральни Комитетои Советски правительствап, советски халкъа лоІам хьал а лоацаш, долла хІама дергда машар хилийтара, ядерни тІема кхерам юхатохара, юха метталлалургдоаца хІама ца нийсалийтара.

Таханара дуне чоалхенеи бе-бе оагІош йолаши да. Советски Союзо ший политика ядерни замалахьа лаьттан тІа баха нах цкъаь хема тІа хилар а лоархІаш лелаю. ХІаьта тІема авантюризмана из теркалдар цхьаккха а бекттоккам боаца гІулакх да. Вай хана вахаро ше хархаьа лоархІ политически уйла ца хилар. Цидуха Советски Союзэри вокх социалистически мехкашеи машара, дунен халкъашта юкъера отношеш унахЦена яра, уж цинвлизованни хьисап долаш хилийтара тІадерзадаь леладу гІулакх тІатеІІа, XX бІаьшерерча сакхетамеча наха леладе доагІача тайпара. Довнех лакхагІа айдала деза, дерргача ниэаш тІадерзаде деза вІаши дагардараш кхетадарга, тешам хиларга, герзаш ДІадахарга долха наьхьаш лахара.

ХьатІадоагІа шу машара шу да аьнна хьакхайкадаьд ВІашагІкхийттача Къамий Организацие. Вай Советски Союзе из машара шу машареча итт шерага далара, XX-гІа бІаьшере адамлено машара, тешама, цхьана лелаДеча гІулакхий хьалаЦка ДІайолаяра тІехьа да.

Деза новкъостий! Социализм йолалуча юххье Владимир Ильич Ленина ираз аьнна «Советски пачча-хьалхе хьалъе йолаярах, цунна дерригдунен истоге керда зама ДІайолаяраХ». Из хила а хиннад, хІанз а да хала ираз. ХІаьта вай доккхал ду воай истори, вахар, къовсам — из ерригача адамлен исторех, вахарах, машари социальни прогресси бахьан долаш доаттабеча къовсамах ДІакъастаргдоаца дакъа хиларах. Вай доккхал ду, билланза хиннача наьхьагІа кердача общественга эггара дьалха долхараш воаш хиларах, цу тІа гІоллла даха ма доагІарен бІубеннен долхаш хиларах!

Кердача шера накъадолхаш, дегтІара дакъьала бувш вай воай доттагІийн цхьоагІонхойн, социализма мехкий халкъаш! Керда вахар хьалдеча цар ДІахо толамаш дахар ловш ловца боаккх вай.

Вай дакъьала дувш воашта доттагІал долча паччахьалкхенний халкъаш, дунен дерригача мехкашкара классага гІоллара воай доттагІий.

Льаттан тІарча дерригача халкъашта машар, ираз, тоадалар лов вайна!

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, СССР Министрий Советан Президиума, СССР Министрий Советан цІерагІа хьатІадоагІа Керда шу чІоагІа ловш дег тІареп дакъьала дувш аз берригача советски наьха, вай Сийлахь-йоккхача Дахен халкънй барт тайнача дезала!

Керда шу дакъьала хилда болхлой класса, колхозни ахархой, халкъа интеллигенше, тІемен къахьегамен ветеранийl

Керда шу дакъьала хилда вай халкъа маьрша кхъьегам, Сийлахь-боккхача Октябра карагІдьяначу тешшаме лорадеш латтача советски тІемахой!

Керда шу дакъьала хилда вай турпалча кхалнаьха, вай сийлахьча кагирхой!

Керда шу дакъьала хилда укх сахьате къахьегамеи боевой вахте мел латтарий, шоай нана-лаьттанна гаьнна болх беш мел барий!

Хьадувла, вІаши ловцаш доахарда вай, хьатІадоагІача шера вайна дагалаттараш кхоачаш хилар, керда шу кердача толамий, творчески къахьегама, чІоагІача машарен дикалгъьарча хувцамийн шу хилар ловш. ХІара цІагІа, хІара дезале ишттта дикахетараш ираз доагІаргдола шу хилда из!

Керда шу дакъьала хилда шун, деза новкъостий!

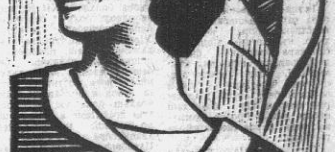

КПСС XXVII СЪЕЗДА НАКЪАДОЛХАШ

Овсарегlа къахьегаш

ЦхьаЙталлагІча пятилетке чІаийна декхарш канал дукхха хьалха хсоачаш а дахьоцъабалхаб Ленинн орден долаеча «Грозиефть» объединене мехидьтахой, буруддтараш нердача шера. Пятилетка планал совгІа цар дахкнад цхьа миллионе пхи эзарн тонн «ьаьржа дошуь» 441 миллион кубчески метр газ.

Пхе шера планагІа бурудцетараша межмыьтахонаш енсплуатаце дІалца еаш хиннар 213 скважина йолча, цар болх бе йолаяйтаЙ 320 скважина. Накадьашкча пхе шера къахьегама овсарде задавед совгІа 2,6 процент накъъай.

Пхе шера задани ихсачапьарех республике эьъа-харчара рапорт деннад Э. С. Басин нерге латтача Октябрьски бурув тохара балхий управление коллектино. ХІанз из ух шера цоллагІча квартала календарагІа бурув тохаш я.

З. СИЗОВА.
«Грозиефть» объединене НИС-а социалистически яхьа йолча отдела начальник.

●

КПСС XXVII-ча съезда динача совгІатаЦца накъъадоагІа тха совхоза боахлой Пачхьалкхенга нарсаш, помидораш, кхачан свеклаш, кабуд, укроп, кхы тайна бакадараш дохкара цхьаттатагІча пятилетка план 120 процент ихсачапьлий пар. Планал совгІа Дахенна дІаденнад 1270 тонн бакъдаоацараш.

Шийттаагlча пятилетке пачхьалкхенна дІазлу бакъдараш дукхагІа хилийтара, мехка Кхачан программа ихсачапьеча доккхагІа дакъа хьакъеъдахара. 3 гектара тІа керда теплицаш хьалъ-ьий. Цар таро хулийтаргьа 150 — 180 процент бакъдараш дукхагІа даха а дохка а.

М. АМХАДОВ,
Грозненски района «Тепличный» совхоза директор.

●

Кхачан программа ихсачапьеча ма хулла доккхагІа данна юкъеДахьара шоай ерриг тароташ оарцагІьяьха ягьхьийгар цхьаЙталлагІча пятилетке тха фабрика коллективо.

Духха да тха фабрике шоай декхарех толаме лоархІабеш боля къахьегамхой. Царна юкъера а хьакъоастабе безам ба са оператораш Гелогаева Кюкюа, Базалеева Раиса, Картоева Мадина. ЦхьайталлагІча пятилетке планаш ихьа шера ихсачапьйир цар.

Ишттта дика дош ала лов цехашта хулгладеш болча специалистех коммунистех Исаев ТІахІирах, Мусаев Баудинах, Карабулаевгча пеха механикех Пдиев Аьобах, ихы а овсарегІа къахьега лерхІ цар кердача цера.

М. АБУЕВ.
Сунженски района «Знаменский» ихача йоа ТІаьрга овлхазарах лелаДеча фабрика директор.

СовгІаташ дІаденнад

ДІадахача шера 29 декабре республика Министрий Совета заседанеш хулача аьле латчахьалкхен совгІаташ дІаделар Ерригсоюзни социалистически яхье, 1984—1985 шерий Ian замалахьа хьайбай продукци дунхагІа яьккара тоъал доккхий толамаш дьячча хьайбай боахаме хьалхалаттаршта. СССР Ланхехьарча Совета Президиума цІерагІа совгІаташ дІаделар НГІАССР Ланхехьарча Совета Президиума председателна Х. Х. Бокова.

Къахьегама Цоча Байрахь орден хьожанай Малгобенски райоверча «Навкал» ихача комсий совхоза вок ихагІвоцча жаІуна Г. К. Мугаогова. Ачхой - Мартановски районерча «Лермонтовский» совхоза директора Ш. С. Умарова Хьалхий Дотгагіала орден еннай. «Знак Почета» орден еннай «Назрановский» совхоза доярка Ц. К. Даауровайна. Сунженски района ХХ партсъезда цІерагІча колхоза председателна Р. А. Крылевсиана, Наурски районерча «Победа» ихача комсий совхоза доярка М. П. Кузьминина. Сунженски районерча партсъезда цІерагІча колхоза телятницана Н. М. Чеботаевайна. Хьайбай лелаДерий йоккхача группана еннай II-чен III-чен степений Къахьегама Сийлен орденаш, «За трудовую доблесть», «За трудовое отличие» яха медалаш.

СовгІаташ дІакъоа нар КПСС Нохч - ГІалгІай обкома шолларга секретарь Д. Г. Завгаев, НГІАССР Министрий Совета председатель М. А. Керимов, НІАССР Министрий Совета председателя хьалхара заместитель, республика агропрома председатель С. Н. Кожуховский.

XIX ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ

КПСС ОБКОМЕ РЕВИЗИОННИ КОМИССЕЙ ОТЧЕТНИ ДОКЛАДЕХ ЙОЛА РЕНЕШ

Пренеш діаЙолаю КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара **В. А. Кулєшкос.**

Парте областной комитетен отчетни доклада тІа йоах цо, боьхьонца хьалхехар, республика производственни низама діаяхача кокъаллина доггІаларехь ахча заводаша цверга тІа саьнкха хилар.

XI пятилетка контрольни заданеех дина лоархІаяьлй Грозни халкъа боьхачу 75 предприяти, царна юкъе «Старогрозненскфть» НГДУ, кондитерски фабрика, «Автоспецоборудование» ахача заводаш, «Гроозтрубопроводстрой» яхача треста, Нохч-ГІалгІай ГІишлошъярца управленен СМУ-7 нодлехтинаш.

Цхьабакъдолу, пятилетка контрольни цифраш промышленность бІарчча хьайІахача городо кхоачашъяьлиш, из бакъйан лоаЙан задаеш — нефтехимпереработкин бІарччача республикин.

Отчетни доклада тІа хьалхехьа планаш юкъаметтахаран бахьанаш, царех районна парти дан — производственни потенциалаш чакхйоахача бийдалехи кхоачам болаш пийда ца эпш. Цунах доах боахамий кадраш оагІонгахьара производствена доал дара дЙьъера мийла лоаЙа лоарлхамаш, кохьаллина производственни организацеша доагІар кхоачам болаш хьа ца дехар.

КПСС райкомаша а йиттаделлитина шолгІа хьун Нохч-ГІалгІайн экономически прогресс снхьяра ДІадехараша хьалхайоахаш йолу партийни балха стили методаши, тоьпІ текхаршаш денкъа тІа а киІчо яра планаш кхоалагІа дакъа кхоачашъяр.

Мохк дІаргча хьайІачча производственни продукции ца самъаьккхара темпаш, хьалхарча пхе шера шозза лаьхьа эташ я. Термаш делара ха йиташ цу декъаро. Из кхета деш, городера хьалхалаттача предприятеша хьалльаьлй ВАЗ яхача автозавода коллективе пешхьалхагІа пятилетина тІайІа, ца хиначча декъарша анализа я яь, дегІаьхара лаькка темпаш юкъейъьхьай царна. Цунах цхьаъ, «Грозненскнефтехача, ГРМЗ, электро-механически, «Нефтехимзаьстача» яхача Грозненски цхьаболча кхыча заводаш коллективаша контрольни цифраша оттабахьуй лоаЙа, дегІкі производства боарам. Из коллективаш а оагІонгахьара производственни принципиальность духхарІа чІоагІъе а лаккхъяьрзаьла планаш кхоа хуьнІарг вІашІъежьбанкхара оригинални формаш дегІаЙолаяр, планаш, хьажегама, технологически дисциплине чІоагІъяр — уьш я боахама болх керда дІадехар бовзара тІа. Соьлжа-ГІалгІай юкъара тІа Грозне коммунисташа оагІертІоаторгІолла рычагаш.

Цу тІехьагІа къамаьл даьлча КПСС Наьсрачу районна хьалхарча секретара **А. А. Мижиева** аьлар, районна паторганизаша мисс сеГІонхьажара болх бу КПСС XXVI съезда, цул тІехьагІерча парте ЦК Пленуми решеней кхоачашъяр.

КПСС обкома отчетни доклада тІа, аьлар цо, цІенхаштта критика йир хьайбай боахамерча, оцу даькъе жа дехадеча а, долчча донизийчу хьокхаташ тІайІа, из кхочушдар. Отчетни программа чакхьянхьара йиш хилийтай паччахьякхета дІаяхача хьалха тІа доккхара пятилетка задаеш хилар — уьш царна коьначу.

Дегдехкий хилар дехадеча а. Генарашкара Дін меллаша нйиккхача культурашта хьежчашъяй уж хьежреи кийчъяра заданеш.

Цунна тІехьа, йоаЙар дІахо оратора, доклада тІа ниІса къам бе-бе хулаш хилар. Наггахь санна дІикІбоаЙ хьажжйаш дегІаьраша шин. Кодосеевн Гелихсайбовн учх шера хІара декъера тІара 100 пенсер соврІа фуаЙьлча-ха хьажжйаш яьхьале а, цхьаболча кхыча звеношкеч боахамашкеи дохкача а нІенгІа хьай уж. ІІІа дІаяхача хьажжйаш, хьалхаттта оьшу тхаьиига мела боагІаеш хилар.

Цу цІенхьа проблемаш духха я тІа идеологически боаЙа тІа. Бохуча маха, къьсттта а кагІрокхоза, интернациональни, атеистически, цІена-патриотически яхьтам бІаьара эффективность хьажжйаш яргьяш. Цу тІехьажа оаза ніІсина мероприятеш хьажжйаш, цІенхьабакъда, царех хиля доагІар хьажжйаш дац. Из банкъдаьл а антибюджетнийн пасивни хьалхарча хьежарех, дІаяхача нерте латтараша фонгІаначеш гІулакхаш дегІаьеш йола мотгийиш.

Аьлаьнер хьажжйаш хьежкача дакъе кІоаргІа тахкан охра къьхьегама коллективашшара, нах-бахьана мотгийиш хьал, массаза а чакхдача массанена а хилданза а идеологически воздействин яраьк ІІІа хьежаш, хьалхарча тха балха дуккха формаш методаши кердалеха еза наха ваханарг, сайхетам чу, ницкъош зеделлача хьажжйаш хьежкеи. Цу гІулакхех тхоьи лаьрхІа новкъосташ хьи КПСС обкома идеологически отделашкара.

ЦІенхьабакъда, пятилетка контрольни цифраш промышленность бІарчча хьайІачча городо кхоачашъяьлиш, из бакъйан лоаЙан задаеш — нефтехимпереработкин бІарччача республике а.

Отчетни доклада тІа хьалхехьа тоа сона КПСС обкома ограслеен одаташка. Халлачете а, парте районна парторганизаша деш доаца дехар жоп доаЙан дус каст-каста.

Делегато дош делар, съезда хьалхарча документийн идеина хьинар айІаьа волча Назрановски районни пертІийни организацее берриша къьхьегамнойл Даьхен нраза духха къьхьегама керда гІо-ламаш дакъера оардаІбокхарголлараш.

Трибуне ва В. Н. Ленина цІерагІча ГПТІЗ воккхагІолла спецпро- Сомбаш Ислам-ахьмадович Къахьхатама Турпал **Н. И. Ведерников.**

Эгтара хьалха дака лоаташ вац со областной парторганизацин секретарь Ю. Н. Маслюков йоах цо. Цудухьа хІанна са уйла ТІаяхийТа безам бар ихьаЙ деш. Тха завод а ваьлча бІарчча объединени а цу лоархІамеча событера хІинца массаллагІа йоагІа лучнах проблемаш а йолаш. Духха дуьн вай хІамаш оттабари хьуржат дари, доша дола международни мехдадьтеи продукташ кіеинкъер йоагІа хьалхарча пятилетка кхоачашъяра. Цунах, цхьаъ, «Грозненскнефтехача, ГРМЗ, электро-механически, «Нефтехимзаьстача» яхача Грозненски цхьаболча кхыча заводаш коллективаша контрольни цифраша оттабахьуй лоаЙа, дегІкі производства боарам. Из коллективаш а оагІонгахьара производственни принципиальность духхарІа чІоагІъе а лаккхъяьрзаьла планаш кхоа хуьнІарг вІашІъежьбанкхара оригинални формаш дегІаЙолаяр, планаш, хьажегама, технологически дисциплине чІоагІъяр — уьш я боахама болх керда дІадехар бовзара тІа. Соьлжа-ГІалгІай юкъара тІа Грозне коммунисташа оагІертІоаторгІолла рычагаш.

Цу тІехьагІа къамаьл даьлча КПСС Наьсрачу районна хьалхарча секретара **А. А. Мижиева** аьлар, районна парторганизаша мисс сеГІонхьажара болх бу КПСС XXVI съезда, цул тІехьагІерча парте ЦК Пленуми решеней кхоачашъяр.

КПСС обкома отчетни доклада тІа, аьлар цо, цІенхаштта критика йир хьайбай боахамерча, оцу даькъе жа дехадеча а, долчча донизийчу хьокхаташ тІайІа, из кхочушдар. Отчетни программа чакхьянхьара йиш хилийтай паччахьякхета дІаяхача хьалха тІа доккхара пятилетка задаеш хилар — уьш царна коьначу.

Дегдехкий хилар дехадеча а. Генарашкара Дін меллаша нйиккхача культурашта хьежчашъяй уж хьежреи кийчъяра заданеш.

Цунна тІехьа, йоаЙар дІахо оратора, доклада тІа ниІса къам бе-бе хулаш хилар. Наггахь санна дІикІбоаЙ хьажжйаш дегІаьраша шин. Кодосеевн Гелихсайбовн учх шера хІара декъера тІара 100 пенсер соврІа фуаЙьлча-ха хьажжйаш яьхьале а, цхьаболча кхыча звеношкеч боахамашкеи дохкача а нІенгІа хьай уж. ІІІа дІаяхача хьажжйаш, хьалхаттта оьшу тхаьиига мела боагІаеш хилар.

Цу цІенхьа проблемаш духха я тІа идеологически боаЙа тІа. Бохуча маха, къьсттта а кагІрокхоза, интернациональни, атеистически, цІена-патриотически яхьтам бІаьара эффективность хьажжйаш яргьяш. Цу тІехьажа оаза ніІсина мероприятеш хьажжйаш, цІенхьабакъда, царех хиля доагІар хьажжйаш дац. Из банкъдаьл а антибюджетнийн пасивни хьалхарча хьежарех, дІаяхача нерте латтараша фонгІаначеш гІулакхаш дегІаьеш йола мотгийиш.

Аьлаьнер хьажжйаш хьежкача дакъе кІоаргІа тахкан охра къьхьегама коллективашшара, нах-бахьана мотгийиш хьал, массаза а чакхдача массанена а хилданза а идеологически воздействин яраьк ІІІа хьежаш, хьалхарча тха балха дуккха формаш методаши кердалеха еза наха ваханарг, сайхетам чу, ницкъош зеделлача хьажжйаш хьежкеи. Цу гІулакхех тхоьи лаьрхІа новкъосташ хьи КПСС обкома идеологически отделашкара.

XIX ОБЛАСТНОЙ ПАРТИЙНИ КОНФЕРЕНЦИ

КПСС ОБКОМЕН РЕВИЗИОННИ КОМИССЕЙ ОТЧЕТНИ ДОКЛАДЕХ ЙОЛА ПРЕНЕШ

шиейл законнихь Чоаґlагlра, социалистически доваькье лорлярга дола балхашторлярга.

Прокуратурай материалех дисциплинарни а материальни а бехк баьб ґlулакхашт ґlарчеи материально бехьтохкамечеи дуккхачча нахь. Из нийслу кадраш хоржача а уж ґlаиийсьеча а ціенхаттара кхоачамбоацараш нийсдалийтарах. Цок кохера хьакхулар — ґу юкъе кхоалаш а долаш, духхь моттигаш нийсйолийт тайп - тайпара тийша балхаи леладелл.

Вай патлюмаи республика хьалашка бокхха лорхіам болаш да цхьаболчу граждашна кьа ца хьегаш йолхча доходашца, пар ґуламечча ваторга лоаттабу кьоосам ваштіехьбакхкар.

Хіаьта хаттар доаґіа: хьакъечеи обществешна эконо мечеи бахьех тувалаш лелар хіама нийслу, хьаькала кьа хьегаш волчуд дикаґіа хіама нах болх беш воацаґ. Лоацца жоп болаґіаш ца хаттара. Уж санна йоґіа моттисеи нийсьялийтара ґlо ду кийлеиаш хилар цо ко а йоаґіаш гуш ла. Дерригача негативни хіамаех ихьадараш (шабанна яхар, нормал соаґіа хьайбаш лелдар, хьа а нийеш баьнадараш, и кх. ма-ґlараш рынке юкадохкар) уголовни закона сфера нІал лелиг. Дукхагіча дакъа хьа а общественни тийша да. Халахете а, вай мораль телхеараш дог ніаьда хилара факташ ґlалядаеш.

Хіама хьуна дуйл, муе шабаннех болх бар эеней е пайдане хиларах. Къуьсаш долчча цу лецай маіан а та доашхоь, ала безаш ба сн, ламаш дала. Ламаш йоґіа дуккха а дуккаґіа барам шоаш бахача моттигашца де балхаш ца хидарах уьяш бан, аттарга йоаґіа шоашта ламаш. Іоае безам болаш уьяьна.

Юкъарча школай реформа яхочаґlьярех дийцар г. Грозиеры № 2 йолча школан интерната хьехархочо Х. О. Цуторае.

Кертгечарех цхьа хіама да, белгалдаьккхар цо, массо а доаґіа, ю кокера-оферта ма ллярца хьоаґіа юкъера профессионални образовани лулга бухсоцца ваштіехьдоалийтар бочуш общественно пайдаэрга хьакъечеи школай кадриґой юкъеззалга. Цу дахьле хоадам болаш толамаш дацара хьоаґіа, баьлда кхоачаьнадараш ваштіехьаздара йолча проблемаш ца кіеанга яц. Къаьстамен профессионални хьетам болара проблема аьхха школай низам ґlалоцаш тоґо йолаш. Баьлда вай базови предприятеш ґlоаґіа лаьґіа хьоа школана эшачунга. Кхьметел «Грозиефть», «Промавтоматика» санна йолча обьединенешца а кхоачаьнадараш лакхерча классай дешдархоь хьакъега ломабара хьалаш ґlаьмаш договорни дехкараш. Грозиерга Заводской Ленинскеи райононна цхьаьнадараш ґlа, ґlа предприятеновлеставеи комбинат ю.

Кхы дикаґіа лаш ґlулякаш юрташка а. 357 дешархой производственни формаґіа дер 70 процент ян кхоачаш совхозкийн структурин поздразделеиш йолаш. Хіама оттача хьала школай, хьалха образованеи организацеи кхоачаш хьулар — ґу юкъе кхоалаш а долаш, духхь моттигаш нийсйолийт тайп - тайпара тийша балхаи леладелл.

Вай патлюмаи республика хьалашка бокхха лорхіам болаш да цхьаболчу граждашна кьа ца хьегаш йолхча доходашца, пар ґуламечча ваторга лоаттабу кьоосам ваштіехьбакхкар.

Хіаьта хаттар доаґіа: хьакъечеи обществешна эконо мечеи бахьех тувалаш лелар хіама нийслу, хьаькала кьа хьегаш волчуд дикаґіа хіама нах болх беш воацаґ. Лоацца жоп болаґіаш ца хаттара. Уж санна йоґіа моттисеи нийсьялийтара ґlо ду кийлеиаш хилар цо ко а йоаґіаш гуш ла. Дерригача негативни хіамаех ихьадараш (шабанна яхар, нормал соаґіа хьайбаш лелдар, хьа а нийеш баьнадараш, и кх. ма-ґlараш рынке юкадохкар) уголовни закона сфера нІал лелиг. Дукхагіча дакъа хьа а общественни тийша да. Халахете а, вай мораль телхеараш дог ніаьда хилара факташ ґlалядаеш

КАЛЕНДАРА КЪАЙЛЕНАШ

Куранти тIехъьарча татIара IойкIи календара тIехъьера листок. ДIадолалу керда шу. Маларгаг!

Ийса ду, хаттар да? 1986 шу да-кх...

Нийса да... 1582 шера Рымски папас Григорий XIII юкъеложалладьча григориански календарера хьежача нийса да. Хьаьта превослявки ди болча наха деззарг-ди болча 7494-гIа шу. Из календарь леладьгь Россе а 1700-гIа шу чакхделалца. Из хийцар Петр I ва. ЦкъоазагIча сентябре деззеш хинна керда шу январера хьежача дийнахь деззе аьнна хъаз деннар е из ва.

Керда календарь тIаьнцаделе а, ха къьежача календарерца нийсъеш яр. ХIенэера бIаь шу дIадолалуш туьлдена хе 13 денага кхьинер. 1918 шера 24 январе В. И. Ленина алерах «Керда стиль» юкъейоалаярах доле Декрет тIаийцар Халкъий Комиссарий Совето, 1918 шера 1-гIа февраля метта 14 февральерларг. Цу хана деза хьадоеглаш да тахенера календарь.

Цхьабакъде, массанхьа леладеш гIирогIрискин календарь. Ишттa да Вьетнамс. Цига бетта - мальха календарь да. Тайланде Керда шу «шера» кхоссе дезду. Хьаьта IэламигIаш Зондски гIайренашка из тайп-тайнарча бIаьсте хул. Ухьяза шера дIоьхал 210 ди-бийса мара дац.

Ший тайпара да Керда шу Японе. Цига керда император хержина дийнахь деня керда заза дIайолалу. ХIинца воалаш волча император Хирохито трона тIе вахьа нашъ 1926 шера.

Иране, шах волча шерашка кхо календарь леладьч. Церех хIинца дисад бусалба календарь. ХIаьта Омар ХIайма оттадерш хьалкъа ахеменидски пачча-хьо. Кира юкъеложалладьгь кердина IэндIало дIадьхьхад Афганистанен Пакистанен 1985 шера 21 марта дIадоледелер 1364 шу, хIинца. Иттe цхьан штате 1907-гIеп вокх штате 2042-гIеп шераш да.

Мишл дезду аьнна доацаш, массанхьа а деза цIей де Керда шу. Шовйла дьхьалбаь бу-цаш лоацаш доаз нах, соагIаташ дIаьда тал, дог гIоздьяьна хул.

Машаре иразе хинда 1986 шу!

Ш. ДАХКИЛГОВ.

ИРАЗЕ БЕРАЛ

Къьастта бокъо йолаш да вай мехка бераш. Цар доалхьа я стадионаш, спортинги площадкаш, бешамашяслени, санатореши салIара ценохь. Паччахьлихенош шийна ДагIайийлад, кхуьш йоагIа тIехъье, мехка нохоане цхьяккха хIама да цца оашш хьалхIехара тIулахь.

Къьастта дуьхьа мероприятеш чакхйоах бернй учреждешна укх деношка керда-ча шера хетаьлъа утренние гаттара саИъердаме программа кийчъьяьр № 36 йолча берий яслей санаторин группа воспитателка Г. Кучеровас, И. Смельнина, Л. Петренкос. Берий самукъьадьхкар цар. Гаттара раьза хилар цунна цига хьошалагIа баьхка дай-ноанойн.

СУРТА ТIА: елна гонахьа хIалхараш деш доахк бераш.

Р. АУШЕВА' сурт.

ЕЗАЧА АТЛЕТИКА ЯХЬАШ

Россе езача атлетиках йолча чемпионаташ ДIайоделена 100 шу диназра хетаьлъ яр Лонингради СССР чемпиона цIи а Кубок а яккхара болча яхьаш. Цига гулбешаб тайп-яхьаш.

Цига дакъа лоацеш вар вай мехкахо Седаев Мухади, СССР шозза чемпион хIлар цох. Сыкох еча хана 152,5 килограмм дозал дола штанга аййир до.

СССР Кубон а Мухаде яьккхар.

М. МУРАТОВ.

САКЪЕРДАМЕ ДУВЦАР—

НИЙССА АХ БИЙСА ЯЬЛЧА

Из дар декабрер хьалхарча деношка. Ший кабинета чу хьаьтеха доаллача кхета чу хьежаш латтар Макшарип. Корта цкъа аьттехьа а тIаккха аьрдехьа а берзабьп ший тIайдала толаденнача цхьабакъда... ДIахочун уйла е ахоаьнашар из.

Цу ханна телефон цIайзар. Сих ца луш истола тIагIара а вена.

— Туйре дина хийла хьа! — аьлар имеридча дийнахь лаьлIо хьежа муз а шина бе-заваре йолча хьалхара овзо.— Макшарин-м ваш хьо?

— Ва.

ДIахо ше-фу аргда ца хоши — юхасецар Макшарип. Кхалсара оаз шийна йазаеча санна хетаделар цунна, цхьабакъда... ДIахочун уйла е ахоаьнашар из.

— Со малий яха уйла еш хургна-кх хьо, — аьлар трубка чура.

— Ма е хьайна хало: йовзарг-ьуьш хьона.

— Iа хьай цIи хьоале-м йовзарг-ьуьш.

— Вокх ма баккхалахь. Из хIинзарчоа къайло я, — аьлар кхалсаре.

— Кхы хIама долаш те-хаьрий Iа телефон хьаттар Макшарипа. Шийца хьажа-со бегаш беш санна хетаделар цунна.

— Техьар... Дуйен чу мел долчча хIамал дуккагIа хьо веза сона, хьога ала аьнна техьар.

Кхалсаго трубка Iойиллар. ТIехъьара дешаш кхыча сага дIахеззийдй хьажа воаллаш санна, дIа-хьа хьежар Макшарип. Гонахьа сар ваьнар. Трубка Iо а йилла, цхьа юкъ яьккхар цо цхьан мотта-гIе латташ. ТIаккха шишийца вела а венна, юха а цIапIа чу хьежар. Бегаш хила безаг-кх уж, лаьрхIар цо.

ЦхьабакъдIа, сарахьа из цIавахь кийчдуш, воаллача хана юха, а цIайзар телефон. Трубка хьайийча «гобаьккха лоам ба ала» яхача илде дешаш хезар Макшарипа. Илли йистедьлча, Iурра шийца кхIамыл дьяча кхалсага ваз хезар цунна.

— Цу илле дувцаьр сона хетари цаI да, — аьлар кхалсаго. — Хьо воацача шийца а цIьаь а хет сона. ШIавдача хана а Макшарипа лергапкара дIадалацар уж хоза дешаш. «Хьо йоагIе еде йола, ва Лорса ЛIда» аьнна илле дешаш юхаьлча шийна дага ца деха IаIаьмате новкъа дар цунна.

— Тахан уйла дIакха воалаш санна ма-вий хьо, — аьлар Макшарипага сесага.

— Фу хинна хьона?

— ХIама а хиннадан, — сих ца луш, йистхьлар Макшарип. — Ишттa вагIаш се кхона волча хана хIинна хIама дагаделадор сона.

— Цу-м дан, хьош кхыйма дагадехьар хьаергдеце, — хьоастелар Тамари. — Духхвах, хьаалал...

— Iа бохь боаннце а, — аьлар цо, — хьол десагIеп бочагIеп хIама дац са уьк лаьтта.

Сарахь а техар телефон, ХIанз трубка чура хьахесар зизаш а дахьаш везага сага дуьхьалъенача. ДалдашеваI оаз. Маншарипа хорта бIогора боелабIир цо. ШийIна могар дир цо кхалсага цIи йовза гIерташ. Цох хIама хиланкар.

Ишттa хилар дIахочра деношка а. Йовзаш йоагIача кхалсаго телефон а оттар, бесамах дола хоза дешаш а дувцар.

ЦlагIа а хунцаьлар из. ЦецIьяьнна бIарехьежар Тамари ший мара. ХьалхагIа бесаме, велавесна хинна из новзагIроанача вальнар. Натахьа мара йистхьлар, Гуйрена михо гаьн тIара чудожадь гIа мо гIайгIане вар.

Кхоана Керда шу хьахуьр ях да: хьаьтIаннаваьлар.

— Ханнахьа чуьллаьх, воаш шиъ Iо а хайша, дездерда ваш цIей, — аьлар Тамарс. Аз дехар ду цIе-тIехьа ма висалахь...

Балха дIакхъьаьчча телефона юхе Iохайра из. Дуьхьа хьежа веаш хилавзар.

— Са хьамсарвар, тховсара 12 сахьат даьлча, «Селаiад» яхача а кинотеатра хьакхаша, — аьлар трубка чура. Садиисьача санна хIитар Макшарипа, боанго лаьца оалхазар мо йеттaлора дог. МалагIа совгIат иIIаача балхахьа да-хьоI? Зизаш мичахьара лохарца? Вlарча ди дьакхъар цо городе да удан. Лехар французски дуьфе шуьшиер. сехар зизаш. Сесага хаппахьа чувеллаьх яхаш дьа дехар дIаденнадар цунна.

Вуе шийIна сахьат даьлча «СелаIадеIа» яхача кинотеатра хьалхашка вар Макшарип. ШийIахьа букъ а берзабьпе цхьаь латтача кхалсарах бIарг кийIтар цуьнга.

— Кхалсаг, хьанна хьежаш я хьо? — хьаьттар цо, тоъаьл лIагарга а вахьа.

— Хьога, — юхайIирзар воаш.

Сигала ди техача хургдацар Макшарипа хиннар — цун сесаг Тамари яр из. ЦкъарчоIа кхеравелар из. ТIаккха хьажьюкъе хьадар техар.

— Хьо хиннай-кх из телефон йийттар?

— Со.

— ТIаккха уж деша со-га яьхарий Iа?

— Яьхар — аьнна, загIе елаелар Тамари.

М. КАРТОЕВ.

Сакъердаме, хоамаш

МАХЬМУДА — 195 ШУ

Англичанин Томас Парр 152 шера, ийс бетта, массеххь дийнахь вахьах яхаш дувц. Цун хьалхарчIа назал вахьа саг ваш. Наггала сона Томаса вахара ха рекорд харца йиш яле, цуп 15 шу дуккагIа вахьах азербеджанеца Мисриен Ширали Физоли оглы. Уз вахь 1805 шера, кхелхьах 1973 шера. Вахара ха — 167 шу.

Мисливцев а вахьах ший дай-мехка дика воазаш вола кеннец Матайо Ачунго. Цо шера 132 шу ха яьнна вола из вонначе хане, деррига кенийски газеташа цох кодам бен некрологан кепетехьа, хIаьта тоаш видене цун тальзера репортаж а йир. Езарашка вар бар Ачунго дIаволлаш. Цунна юкъе бар тIаьнна дукха бола цун кьонгашин мехкарийн, 125 сар цун дозлийл тIехьенаш.

1980 шера ше сар кхоалаяь 105 шу делар дезднр Iарбечо Заната Мишавла. Цу хана 130 шу дьянна а Египте эггара ха эта вола сар а хиннадан из. Цу хана цун эламгIа волча вий а 73 шу дар. Зинаге дувцечот иззал ваташ цыкъа мерз цхьа-на а хиннабацар из.

Вай бийца нах дунен чу бахьала бакъдеш дола тешалаш долаш да. Бохьонца банк долга хоаш деца а, кхы а да уж санна дола тамадийна хIамаш. Царех цыкъ-дараш ераш да.

1684 шера Джионе вьа Жан Терель. Хьайатта шу дьяча, 17-га бIальберен тIехьара шу долаш, эскоре вахара из. 1777 шера Людовик XVI яхача паччахьо капитана чин деннад цунна. Цу хана 93 шу дьяннна хиннад Жан, 1802 шера Наполеона эскарера мукъьавалийтав из, печа хана 143 шу дьянна хиннав.

Венгр Петраж Золтан 186 шера вахьах яхаш дувц. Турке Зеро Ага 156 шера вахьах, хIаьта вай — мехкахо Агаев Меджида вахьах 140 шу дахьккед. Иране вахьах волча Махьмуд Ахьба ше Медждда вьар 1790 шу да воах. Пхи шу дьяча 200 шу дуз цун. 155 шу дьянна хиннав из тIехьера сар сар йоалеоча хана. ХIинца дийна а йолаш 170 сар тIехье я Махьмуда.

ОЧЕРК

«Партизанка»

● Цхьаккха вицвеннаваш, цхьаккха диценнадаш!

«Бус йогIача лампаша сайрдаьхьача бурув деттача вышпанка хьежаш хилча, чIоагIа тарахеташ уж онезнерча немашта. Гегара хоза хул яз сугIет, вышкап гувнаш долчча моттиге ягIаш хилча.

ХIаьта фордахоучуна ший нема санна, хьамсара а хет мехкадьтахоучуна ший буровой. Кхеталуш да, из хIама динзадаргдоацаш моттиг нийсъеллча, ший кема форда-на чудахIитта фордахоучуна мел хала хила деза а. Ишттa дегашта новкъа хинна хургда Малгобекерча мехкадьтахоучуна скважинаш-та шоаш тишa аьшк чуухийташ, дар Iурраш бетонага кхувлаш, качалаш хьайоахаш, лаьтта оборудовани йохаеш.

Из дир ерригача скважинашта! Ерригпешта, духьхьа фронта хьалхарча лине тIа яьгIача болх бен хиннаца цIенача цхьаьнгара Дамен йийккхача. ХIаьта из ший болх бен яр...».

Дуккхаза дийнад Пелагеев Петровнас Сергей Воронина минкъа тIара уж деша... Амма массаза хIара деша уйла а еш деш цо уж, хIанз мехкадьтахоул города. Оно-графе сагIа уж хинна ца Iеш. цун истори а хинна дIаэтта йода саготеи унзареи ха цIаьккха а бIаргаго гIерташ санна.

Ше сеца моттиг белгалъеш кинижка оагIоашта юкъе кахьат а делла, кора дIагIа-яхар из. Балха бохьа опера-тораш бIарга а байна, сихха коа арайьлар. Тиъаь итт — цовзятIка метр мара цун цIенна гаьна дац цхьаьнгIча промысла цоллагIча бригада «боахама» доазуь. ДIадахийтача кулг- дIа хIана кечаш аьнна улгун я пенсе яхаш-ца йолча хана дукхаха шеташка цо гIулакхдаь скважинаш. ХIинца а хетаргахьа, цхьа ди дIадодаи Пелагеев Петровна ше болх баьча бригаде а яхе, «ший» скважинашка ца хьонаш. Цун дега чIоагIа эпшап дола хIама да из.

ХIаьта цхьаьккха а да: цамогаш хинна, яха низ боацаш да йисача, нсховзтка шу ма дальнядий цун, кест-каста йода из ший ший дика бовзача новкъа ший кхьаьгегама биографин дIайодаеннa сквазинна-

— «партизанка» йолча. Башха бIаьха ниъ а бац цо цIа йодаш бер, амма дог то-хадолийташ доаш дIа хIамаш да-гаух цунна цига яхачух.

ХIАЬТА ДIА ИШТТА ДОЛАДЕЛАР...

1933 шера яхе а латанза хиннача ЯнIига Пайийна духьашка хезар «фонтан» яха дош. Из хIама, кхы хIама а дацар дувцаш дукхаха хана сатийса мехкадьтта фонтан ялар мара. Долучча бесса дьяча, цунгара дIаЙолаелар Малгобек. Промыслашца цхьан «Кварталий ехаь» оалаш хиннача эрий дьахьа оагIоашта юкъе нашъ, школаш, больница, поликлиника, магазинаш, цIе уголокаш, производственни гIирсаш. Эзарашца болх йаьккхар Малгобекс. Город йолаш мехкадьтатхоул поселкаьх.

Ныырюна Паший дела станица Воздесенски йоаьна оагIорахьа, дукъа тIа гIолла малхбоалеиачуьа дIайолаелар буруь детта вышпанк. Сквашпнаца буруь тохаш хулар цхьа гIирга, вокхо тампонаж бIора, хIаьта ихоалагIчо — гIишлохоцца цхьана кердача моттиге фонарь дIаьлора. Промыслошкица монтаж йоца станокашца — мехкадьтта лиией ехнар.

1939 шу дар.. ЦIагIа ший де деаши мел дола гIулакх а дий, цхьоалагIча проомысла цхьоалагIча бригаде йодер цу хана барайтта шу дьяьна Паша, дукъха хI йоаккхар уьхаа шийна тамаше нах хетар. Хоча операторааца а шийна гIоргагIураша тара хетача станокаша-мехкадьтта хьалъызвагаша а беча балхага къежаш латташ.

ХIаьта цкъа, каст-каста цюаш болча ухаи йола Пааш цIергайича, бригада мастера Слинько Александра аьлар:

— Хьайола тIа бригаде! ХIай? Хьо уьхаза хоза хета ца ухилта гу сона... Кхоанне а хьайола балха.

Йоl цIийлар. Ше духьхьа-ла йиъ тIасас мара яьккха ца хилар а болх ца бубалар кхеаш ше хилар а дIаьлар цо. Мастера кулг тессар: «Болх бе бесаш болаш ше, болх бе Iомаергьа, хIаьта деша а гIо дергда».

Массзара гуйран бийсан санна из яле а, сон йIаьлг кетар Пашийна ше духьхьашка балха арайоалаача денна хьалхара бийса. Дуккхаза со-маюовлар.

«ПАРТИЗАНКА» ОАЛАЧА СКВАЖИНЕ БОЛХ БУ

Юхьханца промысла долло яр Пелагеев Петровна. Цо балхан дора мехкадьтта линеш ехнача, амма мIезинга а мукъьа ха шийна нийсъелча. сиххя йодар скважинашка. Цига операторашна хетташ хулар дебит, замер, задвижка, мерник яхача деший ма-Iаи. Хаетта Iомадир йоIо шийна дезаденна гIулакх. Оператор а еш, бригаде дIахьожаю из. Цу ханна тIом бо-лалу, цо хуьц наьха планаш. Денгара денга гаргагIерт фронт, тIехъьара Малгобеке долалу тIемаш. Хьакхоч, моастагIчуна ихьа грохм хиндат мехкадьтта па из кхачийтара, скважинашн йохае вьина дола приказ. Из хIама де наха мел хала дар, дола деззеп а дий. Модла шоашта новкъадале а, цар чакхдьакхкар шоашта тIадилла гIулаки. Турбаш чуухийтар скважинашка, ха а йоаьап сар Iакхоччаргвоацача дIаехкар мехкадьтта хьалъызвагар, кхыйола тайп-тайнара оборудовани, йохаь дIальхкар Вознесенске хинна элктроподстанци.

ХIаьта духхьала № 7 хиннача цхьан скважина тIа ца хувцалуьш хьалха хинна-ча бесса дисар деррига а. Из яр кхыярш санна йола, эрташ йоаца, цу тIа а «мух» уъаш хинна къьаьа скважина. Дила а чIоагIа гIулаих эшап хулар из, хIара денна дьахта хIенка деаши яр передача ерриига шестеренкаш, из на деши йисача сапа тарлора. ХIаьта из хIама хилийта йиш йолаш дацар, скважина дора йиттхьаьча турбашна гIолла вай ваташ чубаьIача блин-дажкашка уъаш хинна таз.

Етташ миномегаш йоллаше текхче тIа а гIой, ший «партизанкина» эша гIулакх а дий. Пелагеев Петровна. Из яхеаш шар, дуккаIа йолча хана ший из гIулаих бийсина де деше а. Хоара, ше деш дар чIоагIа эшап долга, цудухьа майрра кхоачашдора ший декхар.

ХIаьта цхьан окопа чу Iеш вар, эшпача хана скважина эюкхийта кийча хинна специалист. Амма «партизанка» яха цIи хоаьхета болх бен хилар 1943 шера 3 январе Малгобек муьъа яккхалца йолча хана. Цунгара дIаДолалур тIехъьаГа Малгобекски промыслан хозяетвоагIара балхаш.

«Ший «партизанка» йолча яхар Пелагеев Петровна. Гонахьа го бахьнхар, хьалха ше баьхьача бесса, хIама дика эшп долча цун бIаргашта дайра, скважина тахан а дика гIулаих деш хилар. Шишша тоин мехкадьтта лу цо хIара дийнахьн бусн. Ритмично «сужне» ухача балансира бIарахьежап латташ, хьалхашка уъттар цунна гаьна йоаццап лелхап йолча снарядий сурт. Ишттa хетаду цунна шийх тешаш хинна ший новкъостий хIанз а цийта хьежаш багIап сагIа-на. ЦIаьхха а цIаьккха а тьок из ший боахамта — стонопта мехкадьтта хьалъызвагрига. Дилла ше ухзача бесса тата доацап тIабоаIа Слинько Александр, промысла новкъатIа нова мехкашн хиннан цуьнан хIанз.

— ТIаккха, Пелагеев, дерригга лертIа дий? Мухаш йой хьа «партизанка»?

— ХIанз-м долла хIама дика да, — елаьхьен цуьга Пелагеев...

...1942 шера Дьахено лаьхка мар бIе тьала ухарниний кхъьегаъа. Фронт доагорца IелаIатьара дахьъера правительства бехкоткаже задани IелдIика кхочачаьнна СССР Лаккхъарча Совета Президиумо Ленина орден елар промысла коллектива. Сов-гIатанца белгалбаьлар проаводственна хьежа хьалхалтараш. Царна юкъе яр «Навказ дорайрах» яха медаль енна Слинько Александр «За доблестный доблесть» яха медаль енна «партизанка» да Пелагеев Ныркова.

З. СОЛТУКИЕВА.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Ирзина». «Куба нъаман цIей — юртамъьалхен ди». Куба телевидене программи».
13.00 — «Проделки сорванца». Художественни телевизионни фильма премьера.
16.18 — «Хъамаш».
16.15 — «Барнал, музыка, барнал». Кинонконцерт.
17.20 — «Фуй из ералашъ». Телевизионни фильмда премьера. Дагъа лоацаш хургда «Шаинкина» а яиъ. Из ишттa цар дай-ноанойн а. Перерыве (15.25).
19.40 — ЦТ экрана тIа эггара хьалха «Карнавал». Художественни фильма 2-гIа серн.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Кеманзай». Художественни фильма 2-гIа серн.
22.55 — «Керддараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е. Йаотта».
8.15 — «Флорничата». Документальни фильм».
8.35 — «Куьйга ашарашн ритмашин».
9.00 — «Музейшкин выставочни залашкин». Музей — Кусново усадьба.
9.45 — Мультипликационни фильмаш.
10.15 — Дунен хьалхий творчество.
10.45 — «Крылова баснеши сансердаме илленш». Фильм-концерт.
11.50 — «Путешествие по Костроме». Телевизионни документальни фильм.
12.10 — «Цирна принцесса». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа 2-гIа серн.
14.40 — «Маугли». Мультипликационни фильм. 1-гIа серн.
15.00 — Илли оал Сальвадора Адамос (Бельгин). Ди-ца передача.
15.55 — «В. Усманской бору» яхача телевизионни документальни фильма премьера. Возрожденец заповедник.
16.05 — А. Сафронов. «Миллион за улыбку». Массовеста цIергIарт. Паччахьалкхен академически театра фильм-спектакль.
18.15 — Белоруссин ССР профтехобразованин художественни коллективаш выступленн.
18.40 — «Эрсий ГIа». Научно-популярни фильма премьера.
19.00 — «Дунен хьалхашта хIама».
20.00 — «Бийса даьйъала, хийца шуьш бераш!» «Керддача-шера фильм-концерт. Фильм-концерт.
20.50 — «Прыг ян са хIаначка». Телевизионни документальни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Синие розы для балерины». Художественни фильм-концерта премьера.

2 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Гьакарен юххерен нилин».
9.10 — Мультипликационни фильмаш — «Со яхерш», хьох, «Белеконя». Мишкина керда шу дезду», «Керддача шера-кх».
9.40 — «Пхи дин цхьа сайрен» телевизионни документальни фильма премьера.
10.10 — Дiалоох специалистски вахий — студенчески симфоничеекн оркнестр. Солист дунен хьалхашта заслуженни артист Р. Ойчинников (фортепьяно), дирижер — Хьалха Аслангирей (ВИР).
10.45 — «Сакъердаме старташ».
11.30 — «Керддараш».
14.30 — «Керддараш».
14.50 — «Вай замано». Телевизионни документальни фильмаш «Сагагара дIадолу». «Тха Александра Владимировна».
16.35 — «Мэри Поппинс, ладика хийца хьа». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа ер.
16.30 — «Керддараш».
16.35 — «Мэри Поппинс, ладика хийца хьа». Телевизионни художественни фильм. 2-гIа серн.
17.50 — Илли оал г. Черновцера просвещение болхлой ДИ «Марични» яхача ансамбла.
18.05 — Дешь тIехъьа — гIулакх. Юхцаш и КПСС Устава хIуманний проект. Передача дакъалоацаш на КПСС цIе чIоагIачу партийни тIахьоначи. Передаче председатель А. П. Бутина, Передача дIаьхьош ха техническн обозреватель Г. В. Прянн-ков.
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — «Нилмен вахарн».
19.30 — «IIо-гIа этаж». «Дуненн магирхой» яхача передача прикоснен.
21.00 — «Ха».
21.40 — Зрителей дехарца. «Белое солнце пустыни». Художественни фильм.
23.00 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — IуйранарА гимнастика.
8.15 — «Хопер» яхача хьалхарчу ансамбла выступлени.
8.35 — Т. А. Гофман. Вахарш тешаташ оагIоашта.
9.40 — «Испански мотт».
10.10 — «Перестройка». Хьалха гIа». СибзаготIар» экспериментах документальни фильм.
10.30 — «Юртара сахьат».
11.30 — «ТIайоагIача хьалха хьалъызва». Вершитта телевизионни пхи серн болх художественни фильм. 1-гIа 2-гIа серн.
12.35 — «ХьайIа». Документальни фильм.
12.45 — «Маугли». Мультипликационни фильм. 2-гIа, 3-гIа серн.
16.20 — «Керддараш».
13.25 — «Великое восстание». Телевизионни художественни фильма премьера. 1-гIа, 2-гIа серн. (Куба).
15.05 — «Керддараш».
17.30 — «Самбиярска Улыбка» Кьачалаца». Телевизионни фильм.
18.00 — «Нохч-ГIаттайчен дин».
18.20 — «Январь бештара кинозирин».
18.40 — Бераша мультфильм.
18.50 — «Бетта семIад». Художественни фильм.
20.00 — «Олейникова». Телевизионни документальни фильм. Солнцанскера самодеятельни коллектив.
20.50 — «Олейникова». Телевизионни документальни фильм. Солнцанскера самодеятельни коллектив.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Эрсий Iа». Искусственай йолаеа концерт. Ямстадьнача тIехьарча — «Керддараш».

3 ЯНВАРЬ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.40 — «Гушдаго — теша хьаладелар».
9.05 — «Белое солнце пустыни». Художественни фильм. Телевизионни инсценированни фильм «Керддача шераш пустошстваш», «Керддараш без къежарг».
11.30 — «Керддараш».
14.30 — «Керддараш».
14.50 — «Юртара горизонтан». Документальни фильмаш. «Ана гIазалеча». «Вай-мохк хьалхашта». «Керттера оринтирч».
15.30 — Дiалоох РСФСР заслуженни артиста М. Романова (Балалайка). Ю. Чернова (Гитара).
15.50 — «Эрсий мотт».
16.30 — «Керддараш».
16.35 — «Эрмитаж. Зимний дворец» 1-гIа передача.
16.55 — Н. Римский-Корсаков. Испанский каприччио.
17.25 — А. Гайдара турпалан экрана тIа. «ГIалара мехкаш».
18.45 — «Тахан дунен тIа».
19.00 — XXVII съезда кечдина делегаташ. Молодежни ССР телевидене программа.
20.00 — «Ха».
21.35 — «Шо дех оперреттее. Оганнисно концертни студен сайн».
23.00 — «Тахан дунен тIа».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Iуйранара гимнастика».
8.15 — Грузинскин халкъа илей Концерт.
8.30 — «Дешаца цхьана хьалхарчу». СССР халкъа артистка. Илинске дакъа лоацаш фильм-концерт.
9.20 — Немецки мотт.
9.50 — Волгоградскин телестудо программаш.
10.40 — Английскин мотт.
11.20 — «Еаш я арфа». Фильм-концерт.
11.30 — «ТIайоагIача хьалха хьалъызва». Телевизионни пхи серн йола художественни фильм. 2-гIа, 3-гIа серн.
13.40 — «Илмен техникеи». Кинокурсал.
13.50 — «Маугли». Мультипликационни фильм. 3-гIа, 5-гIа серн.
14.30 — «Великое восстание». Телевизионни художественни фильма премьера 3-гIа серн (Куба).
15.25 — «Керддараш».
17.00 — «Тешам». Телевизионни фильм.
17.25 — «Ган ешшара балхаш». Спецназера ахьежаш.
17.35 — Кинокурсал.
17.45 — «Нохч-ГIаттайчен дин».
18.05 — «Юхцаш и КПСС ЦК проектца. (нохчий меттала).
18.15 — Дунен хьалхашта «кIыра хьежаш йола чемпионат. Сборни СССР — сборни Канадо.
20.00 — «Бийса дахьъала хийца шуьш, бераш». Мультфильм.
20.15 — «Эрсий Iа». Документальни фильм.
20.25 — Майъча наха юкъе горнолыжни спортах дунен кубок. Волгагера передача.
21.40 — «Чародей». Телевизионни художественни фильм. 1-гIа, 2-гIа серн. Перерыве (22.50) — «Керддараш».

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Майковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехкотхьама секретара — 2-84-68; отделиш: партийни захара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Майковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84; культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корреспондентская — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ереи, шоаттен деношка

СФ02002. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Малковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Майковского, 92. Заказ № 5613.